

Annex 2.1

Reçu CLT / CIH / ITH

0043300005

Le

31 AOUT 2009

Translation

„Eitinė“ Folk Music Club, Kaunas City Municipality
Rūko Street 2, ID Code: 300703215.....1629.2

2009 08 12

ON NOMINATING *SUTARTINĖS* INTO THE LIST OF THE INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE

ATTESTATION

We, the members of the “Eitinė“ Folk Music Club community, involving over 90 members who are families, children, youth and other individuals in its activities, agree to and want very much for the *sutartinės* tradition to be entered into the Representative lists of the Intangible Cultural Heritage proclaimed by UNESCO.

The „Eitinė“ Folk Music Club is one of the entities upholding the *sutartinės* tradition. The members of Eitinės are continual participants and laureates of the “Tramtatulis“ competition. Young people are especially interested in the *sutartinės*. For them this tradition is exceedingly important, interesting, valuable and ancient. These songs reflect our world view and they are meaningful and contemporary, encouraging us to delve into and love the most unique music of our nationality.

Alvyda Česienė
Chairwoman of the „Eitinė“ Folk Music Club,

Folkloro klubas "Eitinė"
Kauno m. sav. Kauno m. Rūko g. 2. Kodas: 300703215

Dėl sutartinių įrašymo į Nematerialaus kultūros paveldo sąrašą

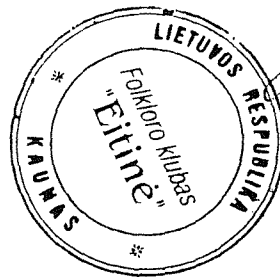
Paliudijimas

Mes, folkloro klubo „Eitinė“ bendruomenė, kurios veikloje dalyvauja per 90 narių: šeimos, vaikai, jaunimas, pavieniai asmenys, pritariame ir labai norime, kad sutartinių tradicija būtų įrašyta į reprezentacinį pasaulinį Nematerialaus kultūros paveldo sąrašą, kurį skelbia UNESCO.

Folkloro klubas „Eitinė“ yra vienas iš sutartinių tradicijos puoselėtojų. „Eitinės“ nariai yra nuolatiniai konkurso „Tramtatulis“ dalyviai ir laureatai. Sutartinėmis ypač domisi jaunimas, kuriam ši tradicija labai svarbi, įdomi, vertinga, sena, atspindi mūsų pasaulėjautą, turininga, šiuolaikiška, skatinanti išsigilinti ir pamilti pačią unikaliausią mūsų tautos muziką.

Folkloro klubo „Eitinė“ pirmininkė

2009 08 12

Alvyda Česienė
Alvyda Česienė

Translation

ROMUVA, ANCIENT ASSOCIATION OF BALTS

Vivulskio Street 27-4, Vilnius, LT-03114

Tel: + (370-5) 216-2966

2009-07-31

On Nominating Lithuania's *Sutartinės* Tradition into the Representative List of the Intangible Cultural Heritage

It gives the Ancient Association of Balts great joy to support the proposal to enter the *sutartinės* tradition into the Representative List of Intangible Cultural Heritage, because this form of Lithuanian folk music is especially valued in our community. Romuva Ancient Association of Balt Communities consists of 20 local communities with some 2,500 members. Romuva has been acting to resurrect ancient folk music and the ancient religion of Lithuania for 20 years now. The *sutartinės* resound during the calendar holidays organised by our community; these are also sung at weddings, christenings, funerals and other commemorations.

The *sutartinės* were still vital in Lithuania during the first half of the 20th century. The essence of the *sutartinės* – these are the musical expression of ancient rites. The *sutartinės* preserved the most important spiritual values of our ancient culture, while many of our ancient customs were vanishing.

Many nations have holy books that preserve their identities. For Lithuanians, the *sutartinės* play such a role. However, the *sutartinės* also perform numerous other unique functions. Experts sometimes refer to the hymn-singing of *sutartinės* as “dynamic meditation”, because they are sung, danced and accompanied by musical instruments. The *sutartinės* teach important features of human nature. One principle of the *sutartinės* is – “hold fast to your truth but hear other truths as well.” This principle lies within the musical form of the *sutartinės* itself.

We support the proposal to enter the *sutartinės* tradition into the Representative list of the Intangible Cultural Heritage.

Krivis (High Priest), Ancient Association of Balts

Jonas Trinkūnas

SENOVĖS BALŲ RELIGINĖ BENDRIJA ROMUVA
Vivulskio 27-4, Vilnius, 03114, www.romuva.lt
tel. 216 29 66, e-paštas – trinkunas@romuva.lt

Lietuva nori sutartinių tradiciją įrašyti į Reprezentacinį pasaulio Nematerialaus kultūros paveldo sąrašą, kurį skelbia UNESCO.

Senovės baltų religinė bendrija su džiaugsmu remia pasiūlymą sutartinių tradiciją įrašyti į Reprezentacinį pasaulio Nematerialaus kultūros paveldo sąrašą, nes ši lietuvių folkloro muzikinė forma mūsų bendrijoje yra ypatingai vertinama. Senovės baltų (Romuvos) religinę bendriją sudaro 20 bendruomenių, kurioms priklauso apie 2500 narių. Romuva jau 20 metų veikia, prikeldama senąją lietuvių folklorą ir senąją lietuvių religiją. Sutartinės skamba bendrijos organizuojamų kalendorinių švenčių metu, jos giedamos vestuvėse, krikštynose, laidotuvėse ir kt.

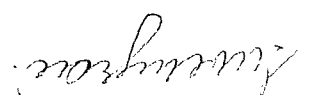
Sutartinės Lietuvoje buvo gyvos dar XX amžiaus pirmoje pusėje. Sutartinių esmė – muzikinė senovinių ritualų išraiška. Nykstant daugeliui senovės papročių, sutartinės išsaugojo mūsų senosios kultūros svarbiausias dvasines vertybes.

Daugelis tautų turi savo šventas knygas, saugančias jų identitetą. Lietuviams tokį vaidmenį atlieka sutartinės. Bet sutartinės atlieka ir daug kitų unikalių funkcijų. Žinovai sutartinių giedojimą kartais vadina "dinamine meditacija", nes jos ir dainuojamos, ir šokamos, ir palydimos muzikos instrumentų. Sutartinės ugdo žmonių svarbias būdo savybes. Sutartinių principas – "laikykis savo tiesos, bet girdėk ir kitas tiesas". Tas principas slypi pačioje sutartinių muzikinėje formoje.

Remiame pasiūlymą sutartinių tradiciją įrašyti į Reprezentacinį pasaulio Nematerialaus kultūros paveldo sąrašą.

Senovės baltų religinės bendrijos Krivis
Jonas Trinkūnas

2009 07 31

Translation

AGREEMENT OF ADUTIŠKIS- LAZDINIAI COMMUNITY

Adutiškis Land has been long-renowned for its singing and unique customs. It's hard to say how many songs and customs from these lands would have been preserved until the 20th century had it not been for the Lazdiniai Ensemble forming 40 years ago and, since 1989, the Lazdiniai- Adutiškis Ethnographic Ensemble. The Ensemble formed on a volunteer basis. People joined on their own wanting to sing and retain the culture and customs of their land.

The leader of the Ensemble, from its very start, has been a history teacher, P. Krivickienė, who undertook the job in the spirit of public service. She takes a lively interest in the traditions, customs, songs and dialect of Adutiškis and its surroundings villages. Using her observations and accumulated resource material, this leader did the stage writing of the following programs – *Mergvakaris* 'Bride's Hen-Party', *Parugės* 'Along Rye Fields', *Rugiapjūtės pabaigtuvės* 'Rye Harvest's End', *Vakaravimai* 'Evening Parties', *Advento vakaravimai* 'Advent Evenings', *Krikštynos* 'Christening', *Kuokynė* 'Stamen Field', *Lino kelias* 'Linen's Way' and *Kareivėlio palydos* 'Escorting a Young Soldier'. Authentic tales are fundamental in the scripting of these performances. The ancient Lithuanian hymns, the *sutartinės*, also resound in the Ensemble's repertoire.

Over its 40 years of life, the Lazdiniai- Adutiškis Ensemble has earned numerous awards. It has been nominated for the "*Aukso paukštė*" 'Golden She-bird'. The Ensemble's leader has been awarded the Order of the Lithuanian Grand Duke Gediminas in 2004 herself. In 2006 Mrs. Krivickienė was the laureate of the competition held by the Ministry of Agriculture, named "Lietuvos kaimo spindulys 'Ray of the Lithuanian Village' 2005" and awarded the Angel of Goodness statue.

The Ensemble has held so many concerts for the holidays, festivals and competitions, it would be difficult to count them all. The authenticity of the programmes, natural acting and the songs themselves make this Ensemble one-of-a-kind.

The goal of its leader and participants – it's to retain and pass down to the younger generation the ancient hymn-singing styles of the *sutartinės* and *pakaitinės* (sung by two groups), thereby bringing in young people, the students of the secondary school at Adutiškis into the Ensemble's activities.

The leader has been working on a volunteer basis for 40 years, without compensation, and agrees to continue serving the public. The community of the little town of Adutiškis support and will continue supporting the Ensemble and its leader in every possible way.

P. Krivickienė
Lazdiniai- Adutiškis Ethnographic Ensemble Leader,

V. Matasova
Adutiškis Town Community Association Director,

Adutiškio kraštas nuo seno garsėja dainingumu, papročių savitumu, ir sunku pasakyti, kiek šio krašto dainų ir papročių būtų išsaugota iki XXI amžiaus jei ne prieš 40 metų įsikūręs Lazdinių, o nuo 1989 m. Lazdinių – Adutiškio etnografinis ansamblis. Ansamblis kūrėsi laisvanoriškais pagrindais, žmonės patys ėjo norėdami dainuoti, išlaikyti savo krašto kultūrą ir papročius.

Ansambliui nuo pat jo įkūrimo pradžios visuomeniniais pagrindais vadovauja istorijos mokytoja P. Krivickienė, kuri gyvai domisi Adutiškio ir jo aplinkinių kaimų tradicijomis, papročiais, dainomis, kalba. Remdamasi savo pastebėjimais ir sukaupta medžiaga, vadovė sukūrė ansamblio programų “Mergvakaris”, “Parugės”, “Rugiapjūtės pabaigtuvės”, “Vakaravimai”, “Advento vakaravimai”, “Krikštynos”, “Kuokynė”, “Lino kelias”, “Kareivėlio palydos” scenarijus. Šie scenarijai sukurti remiantis autentiškais pasakojimais. Ansamblio repertuare skamba ir senosios lietuviškos sutartinės.

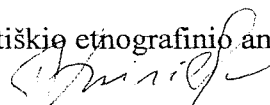
Per 40 metų Lazdinių – Adutiškio ansamblis pelnė daugybę apdovanojimų, yra “Aukso paukštės” nominantai. Pati ansamblio vadovė 2004 m. apdovanota Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino ordino medaliu. 2006 m. P. Krivickienė tapo Žemės ūkio ministerijos skelbto konkurso “Lietuvos kaimo spindulys 2005” laureate ir buvo apdovanota diplomu bei Gerumo angelo skulptūrele.

Ansamblis surengė sunkiai suskaičiuojamą koncertų skaičių, dalyvavo daugybėje švenčių, festivalių, konkursų. Ansamblis unikalus savo programų autentiškumu, natūralia vaidyba, dainomis.

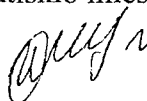
Vadovės ir dalyvių tikslas - išlaikyti ir perduoti jaunajai kartai senovės sutartinių ir pakaitinių (dviem pulkais) dainavimo būdą, pritraukti į ansamblio veiklą jaunos žmones, įtraukti Adutiškio vidurinės mokyklos mokinius.

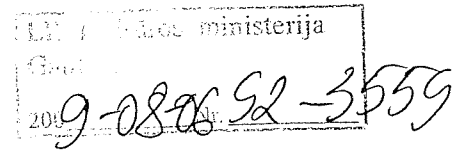
Vadovė jau 40 metų dirba savanoriškai be atlyginimo ir sutinka toliau dirbti visuomeniniais pagrindais. Vadovės ir ansamblio kūrybinę veiklą visokeriopai remia ir remia Adutiškio miestelio bendruomenė.

Lazdinių – Adutiškio etnografinio ansamblio vadovė
P. Krivickienė

Asociacijos “Adutiškio miestelio bendruomenė” direktorė
V. Matasova

VILNIAUS ETNINĖS KULTŪROS CENTRAS

Juridinių asmenų registras, kodas 188208831, Pamėnkalnio g. 34, LT-01114 Vilnius, tel./faks. (8 5) 212 2593, el. p. info@vkc.lt, www.vkc.lt
B/s Nr. LT44 7044 0600 0150 3000, NB/s Nr. LT81 7044 0600 0150 3013, AB SEB Vilniaus bankas, b/k 70440

Lietuvos Respublikos kultūros ministerijai

Dėl sutartinių įtraukimo į Reprezentacinį pasaulio Nematerialaus kultūros paveldo sąrašą

2009-08-04
Nr. 1-418

✓ p. J. Selickaitė
(J. Disenecite)
09-08-06 Rg

Sutartinės – itin archajiški polifoniniai lietuvių liaudies kūriniai. Tai rodo ir tekstai, ir choreografija, ir muzikinės ypatybės. Nežiūrint sutartinių archajiškumo (o galbūt kaip tik dėl to) stebina jų tobulumas, užbaigta forma, daugiabalsumo tipų įvairovė. Jose nepaprastai įdomiai į vieną visumą susipina muzika, žodis ir judesys. Muzikinis išraiškingumas, savitas ritmas su dažnomis sinkopėmis, kerinti monotonija veda ir atlikėją, ir klausytoją į magišką pasaulį, kone meditacinę būseną.

Vilniaus etninės kultūros centras, jau daug metų rengdamas tarptautinį folkloro festivalį „Skamba skamba kankliai“, pastebėjo, jog festivalio „vinis“, sutraukianti daugiausia žmonių, yra tradicinis „Sutartinių vakaras“. Sutartinių giedotojos ar instrumentinių sutartinių atlikėjų grupės pateikia sutartinę po sutartinės (beje, sutartinių atlikėjų Lietuvoje su kiekvienais metais daugėja), o žiūrovas sulaukęs kvėpavimą klausosi... Čia pat, jo akivaizdoje, iš chaoso – tarsi neturinčių prasminės reikšmės garsažodžių – kuriamas pasaulis, kosmosas, darnus audinys. Ypač paveikios šokamosios sutartinės: saikingi, dažnai iškilmingi šokio judesiai – vaikščiojimas ratu, kryžmiškai arba vienos poros priešais kitą, pasišlubčiojant, patrepsint – (visa tai taip pat rodo seną sutartinių kilmę) – žiūrovą veikia užburiančiai. Dažnai tie koncertai vyksta bažnyčiose ar kitose sakralinėse vietose. Šiuolaikinis žmogus giliai jaučia sutartinių jėgą, jų apeiginę prasmę, ne veltui Sutartinių vakarai festivalio žiūrovų vadinami „folkloro mišiomis“. Festivalio svečiams iš užsienio kraštų Sutartinių vakaras palieka neišdildomą įspūdį.

Sutartinės, atsiradusios priešistoriniais laikais, greičiausiai, ritualinėse apeigose, per lietuvių kompozitorių kūrybą randa kelią ir į pasaulinę šiuolaikinio žmogaus kultūrą.

Vilniaus etninės kultūros centras yra tos nuomonės, kad sutartinės būtina įtraukti į Reprezentacinį pasaulio Nematerialaus kultūros paveldo sąrašą. Šią unikalią sutartinių tradiciją privalome išsaugoti ir visapusiškai palaikyti šios tradicijos saugotojus, perėmėjus bei tęsėjus.

Direktorė

Milda Ričkutė

Kūrybinio folkloro grupės „Sedula“ vadovė

Hum.m.dr. Daiva Steponavičienė

Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos

Regionų kultūros skyriui

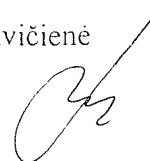
REKOMENDACIJA

2009 m. rugpjūčio 12 d.

Vilnius

Kūrybinio folkloro grupė „Sedula“, kurios didelę koncertinių programų dalį sudaro archajiškos aukštaičių sutartinės, su pasididžiavimu remia siūlymą sutartines įtraukti į reprezentacinį pasaulio Nematerialaus kultūros paveldo sąrašą, paskelbtą UNESCO. Sutartinės, būdamos seniausios ir unikaliausios ne tik Lietuvos, bet ir pasaulio muzikinės kultūros dalimi, ir šiandien, informacinių technologijų amžiuje, neprarado savo dermės aktualumo ir šiuolaikiškai suskambo darniame Europos ritminės muzikos kontekste. Tai neabejotinas senosios tradicijos tęstinumas, tiltas, jungiantis senąją ir naująją muzikinę kultūrą.

Daiva Steponavičienė

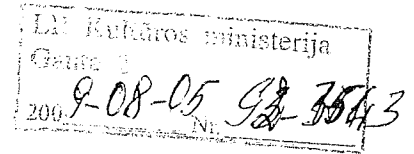

I. Seliukaitei
 Irenai Seliukaitei,

Regionų kultūros skyriaus vedėjai,

LR Kultūros ministerija

Dėl sutartinių įrašymo į UNESCO Reprzentacinį pasaulio Nematerialaus kultūros paveldo sąrašą

Švenčionių rajono sutartinių puoselėtojų bendruomenė - Nalšios muziejaus senojo folkloro ansamblis „Dobile” pritaria sutartinių atlikimo tradicijos įrašymui į UNESCO Reprzentacinį pasaulio Nematerialaus kultūros paveldo sąrašą.

Tiek giedamosios, tiek instrumentinės sutartinės yra unikali, nepaprastai vertinga ir įdomi Lietuvos kultūros paveldo dalis. Sutartinėms būdingas sinkretizmas, o tai liudija, kad šios giesmės pasiekė mus iš gilios praeities. Sutartinėmis, kurių atlikimo tradicija Lietuvoje sėkmingai gyvuoja ligi šiol, domisi ne tik garbaus amžiaus žmonės, bet vidurinioji karta ir jaunimas. Jos aktualios ir šiandien, kai mums visiems tapo ypač svarbu išsaugoti Lietuvos tradicinės kultūros savitumą, jos išskirtinumą.

Ansamblio vadovė

Violeta Balčiūnienė

Švenčionys,
 2009 08 03

09-05-13 93-178

Edita Moškuotienė,
folkloro ans. "Sadauja" vadovė
Vilnius, Liepkalnis 22-20.

Gerb. Trena! Seliukaitė ✓
regiono kultūros skyriaus vedėja
Lietuvos kultūros Ministerija

Dėl Sutartinis tradicijos įrašymo į UNESCO
skelbiama, reprezentacinį nematerialaus kultūros paveldo
sąrašą

Nepamirštami festivalio „Skamba skamba kankliai“ kasmetiniai
Dainos Račiūnaitės-Vyčinienės rengiami vakarai, kai istinos volondros
skamba gausaus įvairių regionų sutartinis giesmės ir muzika.

Sakytum iš amžių gelmės pakyla msa Aukštaitėje, o larkas sustoja,
ištyrsta magiškoje erdvėje... Savita, graži pro asmen, nuostabiou artima.

Tai - mūsų tautos, mūsų kultūros tradicija, ir ji sėkmingai gyvuoja.
Esi aukštaitė, kilusi iš Rokiškio apskrities, o mano pramocių di-
mininkis šaknis Obelių valsčiuje.

Mano motina Emilija Luzavinienė-Laukaitė (1903-1992) - Obelių
krašto tautosakos patalkeja, dainininkė, buvusi folkloro ansamblio „Sa-
dauja“ dalybė ir nemažos jo repertuaro dalies šaltinis. Sutartines
giedoti ji išmoko iš savo mamos Elenos Laukienės-Smalinskaitės,
gim. 1863 m., kuri savo jaunystėje dar pati ^{10A} dainavo su kaimo moterimis.
Močiutė mums paliko 19 savo sutartinis.

Mūsų jas drauge su gausiu savo pramocių tautosakos paveldu
ir jo raiškos tradicijomis iš motinos išsavinome ir aš. Tai gi įda-
nuosi esanti gyva sutartinis tradicijos tęsėja.

Sutartiniskai pradėjau giedoti su mama perito amžiaus 5-me
dešimtmetėje, savo vaikystėje. Giedojome dviere. Tik 7-jo dešimtmečio
pabaigoje, praugus mano vaikams, močiutė išmoko savo amikes, ir
sutartines pradėjome mėginti giedoti trijis ir keturiūs.

Širdžiai užtraukime žmonėms. Buvome pastebėti ir pakviesti

paaijiedoti publikai.

Kaip tik tuo metu, drauge su folkloro muzikos atgimi-
mu, pradeta propaguoti ir sutartinu tradicija.

Siuo metu ji gyvuoja visje Lietuvoje, o sutartinu
paveldas is rankraštymu, ir fonogramu, sugale is gaurias lei-
dinius. Lirimoc per 30 tradiciniu sutartinu giedojimu leidy-
klu su seimoje sutartinu giedojimas ilko tikrai puo-
mogi. Kol uzauzo vaikui, dainuodavome namie, imis ke, sode,
ar pas močiute, tarp draugu, ir su abejo koncertuose.

Dabar em pati močiute, ismokiau sutartines giedoti savo
anukus, paaijiedame jassu anukais ir su dukra.

Dalis mūsų šeimos sutartinu lemano 40 metų sukarsi
Saulaujos" ansamblio repertuare. Miesto "Sielis" folklo-
ro ansamblio mergaites kelty mūsų sutartinu. ir sek-
mingai jas gieda. Kelty jos jau mano anuke dainuoja su
draugimis savo draugijoje. Jus patinka dainuojamiam
jaunimui, o tai ir patvirtina paveldo gyvibinguma.

Manau, kad sutartinu tradicija, kaip unikalus
mūsų tautos muzikines kulturas paveldas tikrai yra
verta: puikuotis UNESCO reprezentaciniame nesma-
terialiosios kulturos srazate.

Edita Meškuotienė Edita
Saulaujos folkloro ansamblio vadovė

2009.07.10.